

ΚΥΘΡΕΑ ΜΟΥ

Κυθρέα μου αξέχαστη και πολυαγαπημένη,
 πολύ σε συλλογίζομαι κι είμαι πολύ θλιμμένη.
 Ελπίδες έχω στο Θεό να σε ιδώ ελευθερωμένη.
 Να κάτσω στην πλατεία σου που έχω ζωγραφισμένη
 με τ' ουρανού τα χρώματα που σ' έχω αγκαλιασμένη.
 Να φέξει ο ήλιος ένα πρωί να ρθω γονατισμένη
 και να γυρίσω σαν πουλί τ' αγαπημένα μέρη.
 Να βρω τις φιλενάδες μου πρωί και μεσημέρι
 και πάνω στον Κεφαλόβρυσο να πάμε χέρι-χέρι
 και μ' όλη μας τη δύναμη να πούμε σ' όλη την Τουρκία
 πως ούτε η Κύπρος ούτε η Κυθρέα μας δεν είναι σκλαβωμένη.

Φωτεινή Μ. Πετρίδου

Βλέπω τ' απέναντι βουνό

16/ 1/ 83

Βλέπω τ' απέναντι βουνό
 και νοσταλγώ και θέλω
 να γίνω αγέρι δροσερό
 και πάνω του ν' ανέβω

Να δρασκελίσω τα ρασιιά,
 τες όμορφες ραχούλλες,
 να πιώ νερόν που την Τσιυρκάν
 και τις κρυές βρυσούλλες

Πα 'σε ραχούλλες και κορφές
 να τρέξω σαν κατσιίκι
 να δω εκείν' τες ομορφιές
 και να χαρώ την φύση

Στου 'Αη Λιά την εκκλησιά
 να μπω να προσκυνήσω
 της Ρήγισσας την ομορφιά
 να ξανααντικρύσω

Πάνω στην πιο ψηλή κορφή
 ν' ανέβω να σταθώ
 κι όλη την γη την Πατρική
 από εκεί να δω

Εις τα αντίπερα να δω,
 πόλεις χωριά χαμένα,
 να δω τους τάφους των γονιών,
 τα τουρκοπατημένα.

Ανδρέας Παναγίδης

Η ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Α. Τηλλυρίδη, Δρα Φιλοσοφίας

Ταξίδεψα με το συνηθισμένο δρομολόγιο αεροπορικώς από Ναϊρόμπι-Κάιρο όταν ξαφνικά ενώ μετροφυλλούσα το περιοδικό της εταιρείας διάβασα τον τίτλο "ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΑ". Τότε με ιδιαίτερο και προσωπικό ενδιαφέρον άρχισα να το διαβάζω. Πετούσα πάνω από την αχανή Αφρικάνικη έρημο που τη διασχίζει ο Νείλος ποταμός και η σκέψη μου στράφηκε πίσω στην ιστορία της ένδοξης Ελληνικής Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης. Τόσοι αιώνες στο πέρασμά τους δεν ήταν δυνατό να σβύσουν αυτή την τόσο σπουδαία προσφορά στον αρχαίο Ελληνικό κόσμο. 2000 χρόνια πίσω... Τι να θυμηθώ. Τους Πτολεμαίους, τον Ελληνικό πολιτισμό, το Ελληνομουσείο, τον ποιητή και επιστήμονα Καλλίμαχο, την καταστροφή της Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης κτλ. κτλ.,

Το όνομα του Μεγάλου Αλεξάνδρου φυσικά συνδέθηκε πιο πολύ με την ιστορική αυτή πόλη. Γνωστή τυγχάνει η σπουδαία μάχη της Ισού του 332 π.χ. όταν ο Δαρειός ηττήθηκε και τότε διαλύθηκε και κατέρρευσε το Περσικό κράτος. Τότε ο Έλληνας μέγας νικητής έστρεψε την προσοχή του προς την Αίγυπτο. Πρώτος του σταθμός ήταν το Πηλούσιον κοντά στο Πόρτ-Σάϊτ. Τον επόμενο χρόνο επισκέφθηκε ο Αλέξανδρος τον ναόν του Δία που βρισκόταν στην όαση Σίουαν. Εκεί οι ιερείς τον υποδέχτησαν και τον χαιρέτισαν σαν γιο του Θεού. Τούτο ήταν κάτι που του άρεσε και συνέχισε την περιοδεία του για να επισκεφθεί την τόσο γνωστή από τον Όμηρο σ' αυτόν νήσο του Φάρου, όπου απέναντι ακριβώς ήταν ένα άσημο χωριό που έφερε το όνομα Ραχήτις. Ο Μ. Αλέξανδρος έκρινε τότε ότι αυτός ήταν ο πιο κατάλληλος χώρος για το κτίσιμο μιας νέας πόλης της μετέπειτα Αλεξάνδρειας. Με σχέδια λοιπόν του Δεινοκράτους του γνωστού αρχιτέκτονα και με την επίβλεψη

του Κλεομένους πραγματοποιείται το σχέδιο αυτό που συνεχίστηκε και μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου. (324). Τέλειωσε μάλιστα το 246 όταν βασιλεύει ο Πτολεμαίος ο Β'. Αυτή λοιπόν η Αλεξάνδρεια για 300 χρόνια έγινε κέντρο του ελληνικού πολιτισμού και της αρχαίας ελληνικής σκέψης και ιδέας. Με τα ιδρύματά της, όπως φυσικά την Ξακουστή Βιβλιοθήκη, τον Φάρο, το Μουσείο άφησε για πάντα την σφραγίδα της ελληνικής παρουσίας και του πολιτισμού που αναπτύχθηκε στην διάρκεια της Πτολεμαϊκής περιόδου 246-30 π.χ.

Με την ίδρυση της Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης από τον Πτολεμαίο τον Σωτήρα η Αλεξάνδρεια τότε έγινε κέντρο μεγάλης πνευματικής και πολιτιστικής πρωτεύουσας. Το Μουσείο, που ήταν κτίσμα του τετάρτου π.χ. αιώνα θεωρείται το πρώτο Πανεπιστήμιο σ' ολόκληρο τον κόσμο, ιδέα και εκπλήρωση της μεγάλης αυτής Ελληνικής δυναστείας. Ευκλείδης ο Μαθηματικός και ο Ερατοσθένης ο φιλόσοφος και αστρονόμος παραμένουν ανάμεσα στα εξαιρετα ονόματα σημαντικών καθηγητών του Πανεπιστημίου. Δίπλα ακριβώς έκανε την εμφάνισή της η Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη. Είναι γεγονός, και το παραδέχονται και σήμερα ακόμα Αιγύπτιοι επιστήμονες και ειδικοί, ότι με την ίδρυση των δύο αυτών ακαδημαϊκών κέντρων η Αλεξάνδρεια αναδείχθηκε μεγάλη και διεθνής εμπορική πόλη. Τα σχέδια για την Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας εμφανίστηκαν πρώτα αρχές του τρίτου αιώνα π.χ. Ο μαθητής του Αριστοτέλη Ουαντέριος - λατίνος πολιτικός - ανέλαβε την πρώτη επιστημονική εργασία έχοντας πάντα υπόψη του την μεγάλη βιβλιοθήκη της Αθήνας.

Πρώτος Διευθυντής της Βιβλιοθήκης ήταν ο Ζηνόδοτος ο Εφέσιος που είναι

γνωστός σαν ο εκδότης και ο σχολιαστής του Ομήρου. Η Βιβλιοθήκη ήταν χωρισμένη σε δύο μέρη, το Σεραπειον και το Βρύχιον. Δημήτριος ο Φαληρέας περιπλανάτο σε πόλεις της υψηλίου και αγόραζε σε υψηλή τιμή βιβλία αξίας τα οποία μετέφερε στην Αλεξάνδρεια. Εδώ θα πρέπει να τονισθεί ότι ο Πτολεμαίος αγόρασε μόνο 400.000 τόμους και μαζί μ' αυτά τα έργα του Αριστοτέλη. Υποχρέωνε μάλιστα όλους τους επισκέπτες που έφθαναν στην Αλεξάνδρεια να παραδίδουν στις αρχές όλα τα βιβλία που έφεραν. Υπήρχε μάλιστα ειδική υπηρεσία στην Βιβλιοθήκη που τα αντέγραφε. Λέγεται μάλιστα ότι δανεισθηκαν τις τραγωδίες του Αισχύλου, του Σοφοκλέους και του Ευριπίδη από την Αθήνα, κράτησαν τα πρωτότυπα και επέστρεψαν τα αντίγραφα. Τα βιβλία τότε εγράφοντο πάνω σε στενά και μακρά φύλλα από πάπυρο. Μετά έκαναν κυλινδρους όπου κάθε ένας περιείχε ένα ολόκληρο έργο ή ένα μόνο κεφάλαιο του έργου. Η Οδύσσεια και η Ιλιάδα περιείχοντο μέσα σε 48 τέτοιους κυλινδρους. Σύμφωνα με τον Άουλο Γέλλιο η Βιβλιοθήκη είχε 700.000, τον Φλάβιο Ιώσηπο 500.000 και τον Σενέκα 400.000. Το 48 π.χ. όταν η Αλεξάνδρεια πολιορκήθηκε από τον Ιούλιο Καίσαρα μέρος της βιβλιοθήκης καταστράφηκε από πυρκαϊά. Όταν μάλιστα η Αλεξάνδρεια έπεσε στα χέρια του αρχηγού των Σαρακηνών Αμρού, ο Ιωάννης Γραμματικός ζήτησε να του δοθούν τα φιλοσοφικά έργα. Ο Αμρού έγραψε τότε προς τον Καλίφη Ομάρ «αν τα βιβλία περιέχουν όσα και το κοράνιον, είναι περιττά· ειδεμή, αντιβαίνουν εις αυτό, και επομένως πρέπει να καούν». Τότε λοιπόν εδόθησαν εκατοντάδες βιβλία εις τὰ λουτρά της πόλης, σύμφωνα δε με μια παράδοση για έξη ολόκληρους μήνες εθερμαίνοντο τα λουτρά αυτά...

Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας συνέχισε να υπάρχει και μετά την εμφάνιση του Χριστιανισμού. Το 391 ο Αυτοκράτορας του Βυζαντίου Θεοδόσιος διέταξε την κα-

ταστροφή όλων των Ιερών της Αλεξάνδρειας. Έτσι μαζί με αυτά καταστράφηκαν όλες οι εγκαταστάσεις γύρω από την περιφημη Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη και η ίδια είχε την ίδια τύχη.

Κέντρο τώρα των γραμμάτων και των ελληνικών χριστιανικών τεχνών συνέχισε να είναι η Αλεξάνδρεια όπου ορίστηκε και ο τόπος του δεύτερου τη τάξει Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου. Συνέχεια αυτής της ένδοξης σελίδας της Αλεξανδρινής ιστορίας έγινε η Βιβλιοθήκη του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας που εδώ και 2000 χρόνια ακτινοβολεί και φωτίζει την οικουμένη. Η ιστορία της Πατριαρχικής Βιβλιοθήκης που θυμίζει πάντα την συνέχεια της Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης των Πτολεμαίων συγκεντρώνει σήμερα το ενδιαφέρον πολλών ξένων και δικών μας ερευνητών και ιστορικών γιατί περιέχει πολύτιμα χειρόγραφα και σπάνια βιβλία όχι μόνο Ελληνικά αλλά και άλλα.

Έτσι στις 12 Φεβρουαρίου 1990 ο Αιγύπτιος Πρόεδρος Χόσνι Μουμπάρακ εγκαινίασε τις εργασίες της Διεθνούς Επιτροπής για το σχέδιο ανασύστασης της Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης στο Ασσουάν. Ο Πρόεδρος της Αιγύπτου στην ομιλία του τόνισε την σπουδαιότητα της αναβίωσης της Βιβλιοθήκης που προορίζεται να προσφέρει γνώση σε όλους τους επιστήμονες ανεξάρτητα από χρώμα ή θρησκεία. Στην εκδήλωση αυτή παρευρέθηκαν μεγάλες διεθνείς προσωπικότητες ανάμεσά τους δε ξεχώριζε η Βασίλισσα της Ισπανίας Σοφία και η Μελίνα Μερκούρη. Στο τέλος της εκδήλωσης η Δ. Ανώτατη επιτροπή της ανασύστασης της Βιβλιοθήκης με πρόεδρο την σύζυγο του Προέδρου του Αιγυπτιακού Κράτους κ. Σουζάνα Μουμπάρακ απήθυνε έκκληση προς ολόκληρον τον κόσμο για την εκπλήρωση αυτού του φιλόδοξου σχεδίου. Την όλη εκδήλωση του Ασσουάν που τίμησαν με την παρουσία τους τριάντα αρχηγοί Κρατών οργάνωσε η Ουνέσκο.